

kései pitypang (*Taraxacum serotinum*) is túl tud élni e cserjések alatt. Nagyon sokszor tapasztaltam, hogy egy nagy kiterjedésű, degradált és inváziós fajokkal ellepett gyepek csak a cserjék által körülzárt kis foltjaiban tudtak fennmaradni olyan ritka és értékes fajok, mint a borzas és kardos peremizs (*Inula hirta*, *I. ensifolia*) vagy a szennyes ínfű (*Ajuga laxmanni*). Ide az inváziós fajok (pl. magas aranyvessző) kevésbé tudtak behatolni.

Nagyon fontos körülmény, hogy egy kárpát-medencei erdőssztyepp-tájban, amilyen a Mezőföld, de az általam vizsgált Tolna megyei területek legalább egy része is, eddigi tudásunk szerint a klímazonális zárótársulás a tatárjuharos-lösztölgyes (*Aceri-tatarici Quercetum roboris*). Miután a Mezőföld e tölgyesek zónájában fekszik, ezért az itteni, löszgyepek helyét elfoglaló galagonya- kökény cserjések ilyen erdővé kellene, hogy alakuljanak, feltéve, ha igaz az a megállapítás, hogy e cserjések átmeneti állapotok, és nem szukcessziós zsákutcák. Márpedig a fenti megfigyelések erre engednek következtetni. Zólyomi Bálint eredetileg a lösz-szukcessziósornak tatárjuharos-lösztölgyesek előtti tagjaként a törpemandulás cserjést (*Amygdalaetum nanae*) említi. Azonban ez ma már megkérdőjelezhető, mivel e sztyepp-cserjés nem biztosít elegendő mértékű strukturális háttérrel alacsony növekedése és csak kis foltokban való, elszigetelt megjelenése miatt. Ehhez járul még az is, hogy mivel a törpemandula nem szűrős, ezért nem tudja biztosítani a facsemeték számára a legelő állatok elleni védelmet. Tehát feltételezhetjük, hogy a kárpát-medencei er-

Hirdessen az Erdészeti Lapokban!

folytatás a 421. oldalról

ság rekreációs igényeinek kielégítését célozzák, a társadalmi elvárásokkal összhangban az erdők egészségügyi, szociális és turisztikai szerepét hangsúlyozzák.

2011-ben 15 erdőtervezési körzet kerül felvételre (lásd a térképen). A körzetenkénti előzetes tárgyalások egyeztetéseinek eredményeként összeállított javaslatokból a Vidékfejlesztési Minisztérium miniszeri rendeletet, ún. erdőtervrende-

dőssztyepp-területeken megjelenő galagonya-kökény cserjések a tatárjuharos-lösztölgyesek előfutárai lehetnek. Ennek viszont óriási természetvédelmi jelentősége lehet, mivel e tölgyesek Magyarország legritkább erdőtürsulái közé tartoznak. Sajátos működésüknek, belső dinamikájuknak köszönhetően egyaránt otthont adnak ritka erdei, erdőssztyepp- és sztyeppfajoknak. Ugyanis ezek egyáltalán nem összefüggő erdők, hanem sűrűn változnak tisztásként jelentkező löszgyepekkel. Ha egy fa kidől, akkor a helyén könnyen tudnak meglepedni sztyeppfajok (feltéve, ha a szomszédos gyepp-fázisban jelen vannak). Ilyen például a pusztai meténg (*Vinca herbacea*). Tehát ha egy löszgyep helyén a galagonya-kökény cserjés fázison keresztül egy ilyen erdőssztyepp-erdő jön létre, akkor nem kell féltetni a ritka löszgyep-fajokat a kipusztulástól, mert ezen erdő sajátos dinamikája miatt élőhelyet biztosít a számukra. Sőt, a biodiverzitás még növekedhet is speciális erdei fajok megjelenésével. A tatárjuharos-lösztölgyesek jelenleg sokkal ritkábbak, mint a löszgyepek bárme-

lyik formája. Már csak emiatt is nagyobb természeti értéket képviselnek.

Következtetések

A fenti megállapítások egy része elméleti megfontolásból származik, és jelentős részüket még sok, részletesen és precízen kidolgozott és megtervezett kutatásnak kell megerősítenie. Ezen írást inkább vitaindítóknak és gondolatébresztőnek szántam. A fent vázolt folyamatok, jelenségek bizonyos része ugyan még nem teljes körűen bizonyított (pl. a cserjések tatárjuharos lösztölgyessé való alakulása), de ennek ellenére lényeges legalább elméleti lehetőségként figyelembe venni. Ugyanis manapság gyakran tapasztalni azt, hogy sok helyen cserjeirtást végeznek természetvédelmi beavatkozás címén. Magam tapasztaltam olyan esetet, amikor ez konkrét természeti értékek, védett növények pusztulásával járt. Mielőtt ilyen drasztikus beavatkozást végeznénk, előbb részletesen ki kellene kutatni a tárgyalásban említett tényezőket, eshetőségeket, folyamatokat.

Teleki Balázs

Tűzifagyújtás közmunka keretében

A Mecseki Erdészeti Zrt. is részt vesz a Nemzetgazdasági Minisztérium által kezdeményezett téli tűzifagyújtó közmunkaprogramban, melynek célja, hogy a rászoruló családok az állam támogatásával juthassanak hozzá téli tüzelőjükhöz.

A programban résztvevők köre 13 önkormányzat bevonásával került meghatározásra, így november 15. óta 1 hónapra keresztül 60 fő dolgozik a társaság öt erdészeténél. A programban résztvevők munkabért, védőruhát és egyéb juttatásokat kapnak.

A közmunkások feladata, hogy a kijelölt területeken összegyűjtsék az engedélyezett fakitermelést követően ottmaradó faanyagot (ágakat, gallyakat), és ezzel előkészítsék a terepet az erdőművelési munkák megkezdéséhez. Az erdészetek az összegyűjtött tűzifát jutányos áron adják át a pályázatban résztvevő önkormányzatoknak. Ezt követően az önkormányzatok döntenek arról, hogy mely családok vásárolhatják meg tőlük a kedvezményes árú tüzelőanyagot. Az előzetes becslések alapján megközelítőleg 300 m³ faanyag összegyűjtésére kerülhet sor.

Lázár Andrea

letet állít össze. Ez minden körzetre vonatkozóan megadja majd azokat az általános előírásokat, haszonvételi keretszámokat, melyek a továbbiakban behatárolják majd a megtervezhető erdőgazdálkodási tevékenységeket. Ezért is kiemelt fontosságú, hogy minden érintett jelenjen meg, képviseltesse magát a tárgyaláson, éljen javaslattételi lehetőségével, vegyen részt az egyeztetési folyamatban.

Az új törvényi, valamint végrehajtási rendelet szerinti szabályozás alapján le-

zajlott első előzetes tárgyalásról remélhetőleg mindenki azzal a megnyugtató benyomással távozott, hogy lehetőséget kapott érdekei érvényesítésére, aminek eredményeképpen biztosított lesz az erdők fennmaradása, gyarapodása, továbbá az erdei haszonvételek fenntartható és gazdaságos gyakorlása és a közjóléti funkciók megjelenése is.

**Bán Imre, Czirok István,
Pongó Veronika**

MgSzH Központ Erdészeti Igazgatóság